

NÁMĚSTÍ EVROPY

ITALIE může býti nazvána klasickou zemí národností, neboť každý její město a vesnice mají jeden nebo více takových pramenů, kde obyvatelstvo za starých dob chraňovalo se k uctívání hrdinů, vravejších se z války, a v dobách míru k třím nebo k přátelkým rozhovorům. Dnes jenom v menších městech těchto náměstí užívá se k trhovým účelům. Ve velkých městech tato náměstí jsou určena více jenom k procházkám, neboť často jejich část tvoří sady.

Z historicky nejvýznamnějších náměstí v Itálii je Forum v Římě, které po celé staletí hrálo důležitou roli v životě toho města. A i dnes krásné zřeteliny jeho jsou předním zájmem netolického archeologa, výbrže i umělce, který přehlízí pokochání se krásami tohoto historického města. Náměstí z jeho nejdůležitějších budov postaveny byly v době republiky. Chrámý Castora a Polluxa, Saturnův a Concordie zbudovány byly v té době. V druhém století před Kristem stalo se Forum oblíbeným shromážděním římského lidu, který přetřásal tu různé útlaky.

Za Julia Caesara zabájena byla práce na přestavbě tohoto místa a dílo dokončeno bylo za panování následujícího císaře. Jedním z nejzajímavějších míst tohoto Fora byla Via Saera se svými vitéznými branami, kterými procházely skvělé vojenské průvody v době, kdy Řím byl na vrcholu své slávy. Forum je jedním ze čtyřech náměstí v Římě, z nichž každé má nějakou zvláštnost anebo historickou památku, buď fontánu aneb nějaký památník.

Mezi nejproslulější patří Piazza del Campidoglio, kde Brutus mluvil k lidu po zavraždění Julia Caesara, a v jehož středu nachází se socha Marka Aurelia, jež považována je za jednu z nejkrásnějších jízdových soch celého světa. Jiným památným náměstím jest Piazza de San Giovanni, jež obklopena je skupinou pozoruhodných budov, počítaje v to basiliku Lateránskou, a s proslulým obeliskem uprostřed.

Piazza de Spagna považována je dnes za jedno z nejpřívětivějších náměstí římských. V nádherných budovách je obklopujících nachází se nejlepší obchody města a zde také shromažďují se slavné květinářky, aby prodávaly svoje květiny, aby koketovaly s umělci a adepty umění, kteří učinili z tohoto místa "latinskou čtvrť" Říma. — Dlužno zmíniti se ještě o Piazza della Tartaruga s krásnou fontánou, jednou z nejlepších ve městě, a Piazza Rusticucci, odkud možno nejlépe spatřiti chrám sv. Petra a proslulé Berniniho kolonády.

Florence má také řadu krásných náměstí, k nimž vedou krivočaré a úzké ulice. Náměstí svatého Marka v Benátkách patří k nejkrásnějším náměstím světa. Je to v době míru shromáždění lidí všech druhů. Zde doehází k občanským, náboženským a vlasteneckým demonstracím. V letní době, kdy dobré kapely pořádají tu koncerty třikráte v týdnu, možno spatřiti tu tisíce lidí se procházejících anebo popíjejících čaj a kávu v kavárnách anebo před nimi u stolků, které jsou rozestaveny při chodníku.

Řecké Athény mají proslulé náměstí Konstituční, jež má pověst nejellegantnějšího v Evropě. Uprostřed tohoto náměstí je krásný park, po jehož jedné straně stojí Královský palác. Na náměstí tomto vojenská kapela koncertuje každého dne mezi 11. a 12. hodinou. Náměstí získalo své jméno z toho důvodu, že tu v roce 1843 proklamována byla nová konstituce Řecka. Během války toto náměstí bylo klidné a žádný velký vojenský průvod, podobný oněm na náměstí Svornosti v Paříži anebo Trafalgarově náměstí v Londýně, nevyvršil je z klidu.

Náměstí Svornosti v Paříži, plné smutných památek na francouzskou revoluci, patří rovněž k nejproslulejším na světě. Nemá ovšem již skutečných upomínek na tragické události, jež se tu odehrály, ježto guillotina, jež si vyžádala tisíce obětí, není tu více. Turisté, kteří procházejí se po tomto náměstí, jsou příliš za-

městnání rozhlédnutí se po krásných budovách, jež je obklopují, než aby si připomněli, že tu prošlo byla krví Ludvíka Sestnáctého, Marie Antoinetty, Charlotty Cordayové, Robespierre, Dantona a mnoha jiných obětí francouzské revoluce.

Na místě guillotiny nachází se tam dnes velký obelisk, který znáší mysl do země skvělých chrámů a pyramid. Dle pak nachází se nádherná fontána a o něco dále skupina soch, vzárodnějších osem důležitých měst Francis — Bordeaux, Nantes, Rouen, Brest, Marseille, Lyon, Talle a Strassburg — z nichž poslední vynobena je opět francouzskou trikolorem a květy na místě závoje smutného, ježto Elzasko-Lotrúnsko vráceno bylo do rodinného kroužku.

Náměstí Svornosti nazýváno bylo často "náměstím vzdechu a skákání," ale stalo se "náměstím radosti" od 11. listopadu minulého roku. Tisíce lidí vykřikovalo tu za francouzské revoluce. Spojení nepřátel Napoleonovi nechal tu sloužiti slavné Te Deum v roce 1814. V roce 1871 nemýděl den Prusáci utábořili se na krásném tomto náměstí a v témže roce bylo scénou prudkých a krvavých bojů mezi vojskem versaillským a komunisty, kteří zřídili barikády v ulicích, sem vedoucích. V témže roce shromáždili se tu Pařížané, aby zahabili sochu Strassburgu do smutku a od té doby smuteční závoj "ztraacené sestry" byl stále obnovován, aby stále žila upomínka na krádež Elzaska a Lotrúnska.

Francouzští králové snažili se u činiti toto náměstí jedním z nejkrásnějších v Evropě. Chtěli nechtěli z něho náměstí pamětní, kde zbudovány měly býti pomníky slavných Francouzů. Ludvík Patnáctý učinil posádek, když nechal tu zbudovati pomník sám sobě. Nestál tu však dlouho, neboť za krátko jej smetla revoluce. Na jedné straně náměstí vede široká Rue Royale, na straně opacné pak plyne Sekvany. Na pravo je slavná Tuillerská zahrada a na levo proslulá proměna Polí Elysejských.

Obelisk, stojící na náměstí, jest vysoký sedmdesát šest stop a váží 240 tun. Je zhotoven z jediného kusu zarudlé žuly, více jak 3,000 let starý a stával kdysi před chrámem v Amehotepu nedaleko města Théb. Do Paříže dopravěn byl v roce 1836. Na místě, kde stojí dnes obelisk, jak výše již řečeno, stála guillotina, zbudovaná v roce 1792, a Ludvík Sestnáctý popraven byl tu v roce 1793. Odbuduje se, že celkem 2,800 osob popraveno bylo na tomto náměstí za těch krvavých dní revoluce. — Francie komýšila na stavbu velké památníku za paměť vítězství v této válce a nepochybně postaví jej na tomto náměstí, kde kdysi prošla tolik slz.

Paříž má ještě celou řadu jiných náměstí, stejně nádherných jako náměstí Svornosti, ale historický zájem nepoutá k nim do té míry jako k náměstí jmenovanému. Dlužno jmenovati náměstí Republiky a náměstí de la Carrousel, jež také hrály důležitou roli v životě města světel nad Sekvanou.

Londýn má také množství náměstí a po mnohých pochodovali naši hoši, kteří vylovení byli v Anglii. Z nejznámějších je Trafalgar s pomníkem Nelsonovým. Také Belgie má krásná náměstí, při kterých stojí věže se zvonnými hrami. Holandsko, Švýcarsko, Německo, Rusko, Španělsko a jiné evropské země mají prostranství ve střed svých měst, jež mají svou historii jako veřejná shromáždění. Amerika takových náměstí nemá, s výjimkou některých měst na východě.

Praha, hlavní město československé republiky, má celou řadu krásných náměstí. Největší z nich je náměstí Karlovo s krásným parkem, jež je považováno za jedno z největších v Evropě. Nejelegantnější náměstí je náměstí Václavské, kde v nedávných dnech došlo k radostným projevům nad nově získanou svobodou. Historický zájem ale otáčel se hlavně kolem náměstí Staroměstského, jež pro národ český má tenký význam jako náměstí Svornosti v Paříži pro Francuze. Zde došlo k mno-

Nesmí se vrátit do své země.

Tři důstojníci anglické vzdušnoploškové služby. Američané rodem, nemohli vystoupiti na břehy Spojených Států dle zvláštního o patření zákona. Poručík Edward Ruffles z Brooklyna, poručík R. R. Knapp z Brooklyna a poručík W. L. Haight z Chicaga přejeli do Bostonu na transportní loď Melita. Poněvadž stávají opatření, dle kterého jenom vracejí se američtí vojáci mohou vystoupiti na břeh, tři tato Američané byli nuceni odebrati se zpět do Brewstera, odkud vyjel svým důležitým událostem v životě národa českého a k mnohým fragediím, z nichž největší byla ona dne 21. června roku 1621, kdy popravěni byli tu ti, kdož odvážili se postaviti v čelo první revoluce proti Habsburkům.

Na místě, kde došlo k této tragodii, v minulých dnech vítání byli první české legionáři, kteří se dostavili do vlasti, aby na městech, kde Habsburci se tak krvavě pomstil na nejlepších hlavách národa českého, zajasali nad vítěstím revoluce proti stejné moci po třech stech třpíctých letech, ve kterých národ český prožil svoje největší utrpení, aby rok před třicetiletým výročím tragédie hlezoborské oslavil vítězství nad dlouhým jařmem.

NEMECKÉ ATHÉNY

NOVÉ německé národní shromáždění seje se ve Výmaru, kteréhožto město často je nazýváno Athénami Německa. — Berlín, plný neklidu a intrik, nebyl považován za příhodné místo ke shromáždění, které má rozhodovati o osudu Německa. Romantické město vévodství Saxo-Výmarského, opředené literárními zkazkami, poskytuje německým politikům vítanou a příjemnou změnu. Je to přesunutí německé politické činnosti z nejhoršího místa v německém životě do místa, které bylo vždy nejlepším. Výmar kdysi byl kulturním střediskem Německa, byl sídlem předních duchů země a některé z nejkrásnějších vzpomínek a tradice víží Němce k tomuto městu.

Goethe a Schiller, nejslavnější z německých básníků, tu žili a zemřeli. Liszt a Mendelssohn napsali v tomto městě některé z nejkrásnějších svých skladeb. Je to město, kde Schopenhauer žil a psal svá filosofická díla. Do romantického města toto přišel Nietzsche, král všech škarohlídů, aby zde vydechli svoji duši. — A město toto přijábilo k sobě i duchy jiných národů. George Eliot, Thackeray, Bayard Taylor a mnoho jiných veleduchů jiných zemí přišli sem nalézt inspiraci, která vyvolala skvělá díla nesmrtelných duchů předcházejících věků.

Výmar jest rodištěm dvou nej-skvělejších žen německých — velkovévodkyně Anny Amalie, jejíž snahy poskytl Německu přední místo ve světě umění a literatury, a Charlotty von Steinové, skvělé a nadané ženy, kterou Goethe tak dlouho a marně miloval. Celé Německo vzdává čest památce Anny Amalie. — A žádná žena, ani Petrarckova Laura, nebyla tak opěvoována v básních a písních jako Charlotta von Steinová.

Výmar stal se kulturním střediskem Německa v době Anny Amalie, neteře Bedřicha Velkého, jež přivedla se za velkovévodu v roce 1756. Stala se vdovou v 19. roce svého věku se dvěma syny. Povolala Wielanda, básníka své dátkora, za vychovatele svých synů. O tři roky později mladý Goethe přišel do Výmaru. Jiní následovali. Přišel sem Einsiedel, básník, hudebník a heres; Bode, překladatel Smolletta a Cervantes; Knebel, etitel klasiků; Corona Schroetterová, krásná herečka a pěvkyně; Herder, básník a otec německých národních písní, a poslední Schiller, který s Goethem tvořil velké německé básnické souhvězdí.

Jména Goethe a Schillera přispěla značně k proslulosti Výmaru. Goethe žil tu padesát šest let a srostl s městem. Byl rádcem jeho vládní, architektem jeho hlavních staveb, diktátorem jeho myšlenek a zapsal se hluboce do jeho srdce. Jeho obydlí na Goethově náměstí je do dnešního dne cílem turistů a pomník jeho znamená jedno z nejkrásnějších míst v městě. I zahrady kolů jeho obydlí zachovány byly v původním svém stavu na paměť velké básníka.

Všechny milostné dopisy, které Goethe psal Charlottě von Steinové, jsou chovány v budově, kde

shledny jsou Goetheovy a Schillerovy archivy. Po deset let dával se Goethe této krásce, která byla jeho ženou jemno, a někdy vážila si obdivu básníka, který byl jediným a nejmilovanějším a nejvíce vyvolka jiných mužů Evropy; pochýbaje se, že kdykoliv sjáždela mu jeho lásku.

Schillerův domov zakoupen byl městem a přeměněn byl na muzeum. Jeho pokoj je zachován býlo téměř v takovém stavu, v jakém je velký básník nanechal. — Padlahy jsou hole, nábytek prostý a všechno ostatní jednoduché.

Německé národní shromáždění seje se nepochybně v starém velkovévodském zámku. Goethe spolupůsobil na plánech pro tuto budovu a vévodové, kteří tu bydlili, vnovali řadu pokojů památce Goetheově, Schillerově, Herderově a Wielandově a nechali vyložiti stěny jejich nádhernými freskami scén ze života a prací těchto literárních veleduchů.

Marie Stuartovna, Waldštejn, Vilém Tell, Tasso, Faust, Harman, Dorothea a Oberon poblížují se stěm k návštěvníku a vypravují své historie minulosti. Místoto žije vzpomínkami na největší a nejušlechtilější duchy Německa.

Do tohoto města puďdou muži, kteří pověřeni byli vybudováním nového Německa. Snad moderní zákonodárci Německa pochyti nečou z ducha výmarských mrtvých veleduchů a budou inspirováni nesobeckým geniem, který planul zde před dvěma lety — a pak snad byla by naděje na lepší a spravedlivější Německo budoucnosti.

PROSLULÝ NAMLOUVÁLEK

JEDEN z nejznámějších namloválek v radách evropských panovníckých rodin zemeť v nedávných dnech jako starý mládence. Byl to areivévoda Ludvík Viktor z rodu Habsburků, nejmladší bratr zesnulého Františka Josefa, bývalého rakousko-uherského císaře. — Milostný dobrodružství tohoto Habsburka bylo takové množství, že i klepaví dvorní kruhy umívolo o nich rozhodovati.

Ludvík Viktor nebyl vybiravým. Dnes obdržel svoji přízní vídeňskou prodavačku, ovšem povždy slivné tvářičky a plnou vědomu, zitra pařížskou grisetku a pozítří některou z princezen, která právě byla naladěna ke koketování. Společenské postavení anebo národnost favoritek nečinila mu žádného rozdlu. Nebylo snad jedině krásky u vídeňského dvora, které by se byl nedvořil. V dvořních kružích mluvilo se o těchto milostných dobrodružstvích ohnlivého Habsburka mnoho a také časopisy v zahraničí o nich časem psaly. Jako nejmladší syn, kterému nekynula naděje na zasednutí na trůn duálního monárchství, v minulých dnech tak náhle se shroučivšilo, Ludvík Viktor rozhodl se hledati ve světě jenom rodavánky a rozkoše. Pro vážné věci neměl nikdy smyslu. Byl ochoten mluvit o nesmyslech celé hodiny, ale ustal okamžitě, jakmile byl učiněn pokus o obrázení rozhovoru k nějaké vážné věci. I ještě počátkem tohoto století, kdy byl již 60 roků star, byl znám ve Vídni pode jménem "Mardiagský král," anebo "prime tance." Celý svůj život vnoval jenom hledání rozkoše a ve vídeňských zábavních místnostech v kruhu jiných světáků byl jako doma.

Podobal se v značné míře francouzskému Ludvíku Čtrnáctému a jako on měl agenty, kteří po kráskách a rážích spánlých, vykvetlých kdekoli, pátrali, aby na ně urozeného namlováčka upozornili. Ludvík Viktor pak nelitoval peněz na dary, aby přízeň krásky takové si zakoupil. Některá jeho láska trvala déle, jiná jenom krátkou dobu, ale bylo jich tolik, že nikdy neodvážil by se pokusiti o sestavení jejich seznamu.

Ludvík Viktor značně svým vzhledem připomínal na nešťastného mexického císaře Maxmiliána. Měl stejné plavý pinovou — neť sešedivěl — byl svehý, světlovalasý a modrooký dlouhán jako jeho bratr, který zaplatil svoje mexické dobrodružství životem. I jako staře — zemřel v 77. ro-

ce svého věku — povsnil si každé slivné tvářičky a dověděl říci li ehotky její majitele — vášní 17letého mládika. Žádala z jeho lásek ale nebyla vášně. Manželství nebylo v jeho programu. Dověděl se dvořiti různým kráskám, zaspával na jich dary, ale za chvilú hnul se po jiné slivné tváři.

Měl mnoho přátel v světáckých kružích, ale nedovůil, aby chováli se k němu příliš důvěrně. Po-trpěl si na to, aby jeho společněví prokázali mu respekt, příslušný jeho postavení. Trvali na tomto požadavku také u svých milostenek, není známo.

OSTROVY PRINKIPO

DOJDELI k shromáždění zástúpů ruských stran na ostrovech Prinkipo, bude to první důležitější událost v historii těchto ostrovů od doby, kdy Turci se zmocnili Cařihradu. V roce 1894 měli tu také zemětřesení, ale o tom svět se ani nedověděl. A přece ostrovy tyto v moři Marmarském nejsou bez zajímavosti a jsou o předejny vzpomínkami a tradicemi.

Skupina těchto ostrovů byla svědkem mnohých podivných věcí, věci jistě tuze podivných, neboť jinak nepříliš by k přívěsktu Ostrovů Dábselských. Ostrovy Prinkipo vzdáleny jsou od desíti do patnácti mil od Cařihradu. Je to skupina devíti ostrovů, z nichž je Bosporu nejbližší ostrov Proti, jenž má délky asi míli. Následující je Antigone, asi stejné veliký. Po té přijde Halki, téměř dvakrát tak veliký, a Prinkipo, největší ze všech, leží dále na východ.

Ostrovní skupina tato je opředena legendami, z nichž většina datuje se do dob byzantských, kdy ostrovy tyto byly místem vypovězení. Staří Byzantinci nevěřili si kerás těchto ostrovů do té míry, aby zbudovali tu letní svoje sídla. Zřídili tu několik klášterů a později tyto proměněny byly na státní vězení. Ve vězeních těchto často držáni byli císařové a císařovny, patriarchové, generálové a státníci, kteří stali se oběti revoluce, anebo potrestáni byli za různé přechyby. Práví se, že celé knihy mohly by býti napsány o utrpení a smutích nešťastných obětí v těchto kobkách žalářních.

Irena Velká, jež v jedné době téměř stala se nevěstou Charlemagne, byla zde uvězněna po nějakou dobu, než byla poslána na ostrov Lesbos, kde zemřela v zoufalství. Zde také Zoe, jedna z nejpodivnějších postav historie, strávila značnou dobu, nežli v padesáti letech svého věku byla povolána, aby stala se panovnící.

Irena zbudovala klášter na svahu krásného pahorku ostrova Prinkipo, který později stal se vězením pro ženy z krve královské. Eufrozina a Anna Dallassena byly jinými vypovězenkami v tomto klášteře na Prinkipo, který jest dnes v ruinách.

Antigone, sousední ostrov, byl vězením patriarchy Methoděje. — Kaple na tomto ostrově, jak se vypravuje, byla zbudována císařovnou Theodorou. Na ostrově Chalci nalézá se starožitný klášter Theotokos, v němž nalézala se řecká obehodní škola až do války.

Když Mohamed zmocnil se Cařihradu, vykázal ostrovy tyto Řekům. To byla poslední událost v historii smutných těchto ostrovů. Potomci těchto Řeků doposud bydlí na ostrovech.

Nechápavý.

Otec: "Novyslovil se ženích do sund?"

Deera: "To je hrozné, jak jest nechápavý. Předložila jsem mu k obědu již čtyřikrát telecí srdce a on mi pořád nerozumí."

Jak to u nás chodívalo.

Soudce: "Podpíste to!"

Sedlák: "Milostpane — já neumím."

Soudce: "Tedy uděláte tři krížky."

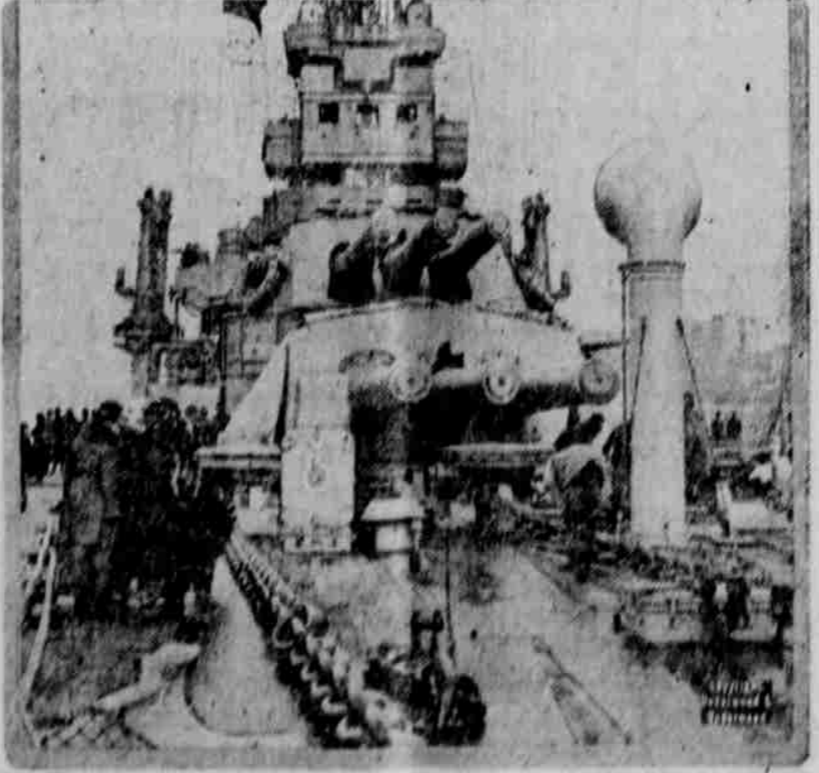
Sedlák: "Poníženo prošim, český, nebo německý?"

Výhodná věrnost.

Kupec: "Je ten pes také věrný a přítulný?"

Prodávce: "O, zajisté! Již pětkrát jsem jej prodal a vždycky přišel domů."

Na jednom z našich dreadnaughtů.

Pohled na polubu jednoho z nejlepších dreadnaughtů Spojených Států, Pennsylvania.